

V Praze, dne 4. 8. 1965 brzo ráno

Milá Hedo, milá děti,

včera se tedy rozhodlo a já teď dělám poslední práce a současně i přípravy na odjezd. Tedy po pořádku:

V pondělí jsem zjistil, že dr. Mohyla je v Praze, a domluvil jsem si s ním schůzku na úterý (tj. včerejšek) odpoledne. Předložil jsem mu dosti podrobný konspekt celé práce a žádal jsem jej o informace, pokud jde o věci kolem. Už při prvním hovoru (telefonem) jsem byl překvapen, že dr. Mohyla okamžitě věděl, o čem jde, přestože jsem za ním tenkrát zaskočil jen na slovíčko. A nejen to, přečetl si podrobně článek v Plameni a zpětně ještě znovu v loňské Tváři, takže potom v konspektu okamžitě rozpoznal, že příslušné kapitoly jsem už zpracoval v článcích; bez váhání je označil. Tak jsem mu řekl, že toho je víc, že také kapitola 3. byla zpracována a publikována v loňském Vesmíru (o tom kupodivu nevěděl, ani o událostech kolem, naproti tomu věděl o analogických událostech kolem posledního článku do Tváře – od Doležala), a že již před lety vyšel rovněž ve Vesmíru článek o subjektu. K mému největšímu překvapení mi dále řekl, že knížku už zařadil do výhledového plánu na rok 1967, a pak trochu sondoval, jak si představuji další vývoj své práce (kolik toho mám, kdy asi bych s tím chtěl nebo mohl být hotov a pod.). Řekl jsem mu, že mám asi z třetiny knížky v hrubém stavu, že bych to teď chtěl nechat trochu uležet a pokračovat jen pomalu, aby vnitřní logické souvislosti mohly náležitě vykristalizovat, a že někdy od prosince nebo spíše od ledna bych si chtěl vzít další část stipendia, nebo alespoň se o to pokusit. On mi pak na to řekl svůj názor „praktika“. Prý mají zkušenosti, že je chyba, když si autor vybere všechno volno na počátku práce, protože pak se konečné stadium vleče obvykle velmi dlouho. Že mi prý může jen schválit rozhodnutí tohoto druhu (spíše se mu zdálo, že v časových termínech věc podceňuji). A tak jsme se domluvili takto: asi do čtvrt roku (on pro jistotu říkal do vánoc a opravoval se pak „či na podzim“) mu přinesu asi 100 stran předběžného textu (který, jak jsem se honem ujišťoval, mohu potom ještě měnit); na základě toho uzavře se mnou nakladatelství smlouvu, která mi pak už mimo veškerou pochybnost zaručí pokračování stipendia. On sám že má za to, že – nepočítá-li s nějakou přímou intervencí Kosíka nebo Vodičky, což by ovšem měnilo perspektivu – je nepravděpodobné, že by mi dali stipendium hned jen na základě toho, že práce byla pojata do výhledového plánu – i když ovšem ani to nemůže vyloučit. Práce může vyjít mimo edice, ale on sám by samozřejmě byl raději, kdyby to bylo v edici, nejspíše v Dílně (to navrhl tedy on, bez jakékoli poznámky z mé strany). Já jsem namítl, že Dílna je koncipována jako edice věnovaná literární teorii a kritice, ale on mi odpověděl, že mají v programu její zaměření rozšířit na celý obor umění a teorie umění, takže (po několika náznacích už dříve) příští rok už některé svazky budou zřetelně původní meze přesahovat. Tím jsem se upokojil a předběžně jsme domluvili rozsah asi na 250–300 stran, více prý raději ne. Pokud bych si prý stipendium nebral,¹ bývá prý zvykem, že nakladatelství doporučuje, aby fond příslušnou částku autorovi udělil po vydání knížky, neboť nakladatelství

¹ To by sice bylo dobré finančně, ale já dám rozhodně přednost volnému času; byla by to šílená honička, kdybych to chtěl dělat bez stipendia.

prý nemůže vyplatit větší honorář než 1800,- Kčs. Neřekl za co, to asi Ty už budeš spíš vědět, jistě nikoli za celou knihu (možná, že za autorbky arch nebo jak se to počítá?). Současně mne informoval o jakési nové, menší edici (knížky v rozsahu 30–80 stran), třeba jako rozjezd, kdybych měl už na př. nějaký rukopis nebo tak. Vůbec padlo málo slov o tom, jak by měla či mohla vypadat práce po věcné stránce; několikrát se Mohyla pouze vyjádřil, že na základě přečtených článků je přesvědčen, že knihu napíšu úspěšně. Jen by rád připomenul, že by nebylo špatné, kdybych text alespoň trochu odlehčil, bude-li to ovšem možné bez újmy na preciznosti formulací a exaktnosti atd. Že to není v žádném případě podmínka, ale že by to práci nesporně prospělo, že články se nečtou zrovna snadno. To je vše, co o tom padlo, jinak nebral „mé kvality“ nikterak v pochybnost. Dnes tedy napíšu zprávu pro Literární fond a hned ohlásím, že buď od počátku prosince nebo od počátku ledna budu žádat další tři měsíce stipendia.

Napsal jsem – byť opět s jistým zpožděním – článek do Plamene, který příkládám. Odevzdal jsem jej v pondělí dopoledne, kdy zasedala redakční rada, připravujíc 9. číslo Plamene, kam – do Kroniky – měl být můj příspěvek podle dr. Benharta zařazen. Nevím, jak to dopadlo, když jsem měl práci odevzdat už ve čtvrtek předtím, takže to nikdo nemohl předem přečíst. Ale to je fuk, konec konců se tak činím vzácnějším; když to tam nedají, vem je čert. Jinak to je ale celkem slušný výkon, napsat tři věci za čtrnáct dní, co?

V pondělí byl kocour (není-li to kočka) po prvé celý den sám doma; když jsem večer přišel, div mne samou láskou nesežral a alespoň mne celého oblízl. Nicméně druhý den se mu to rozleželo, takže když jsem přišel včera odpoledne domů, kočka nikde. Při přezouvání jsem nemohl nalézt pravou bačkoru; když jsem ji konečně uviděl na stolečku nad plynem, byl v ní zastrčen velký list, na němž bylo něco velmi ohavně načmáráno, jako když to naškrábe kocour. **A** opravdu, byla to zpráva od Čičmunda pro mne. Že prý ho to u nás otravuje, když nemá společnost, a že ani žádný malý člověk není k mání, a tak prý si našel v kalendáři u telefonu Žižkovské a zatelefonoval tam, jestli by si ho na nějakou dobu nevzali k sobě. Když se dozvěděl, že tam mají tu malou holčičku Pavlu, co u nás už dvakrát byla a tak legračně se ho bála, hned mu stoupla nálada a už byl pevně rozhodnut. Tu paní, co ho u nás už několikrát šimrala pod bradou, opravdu přemluvil, ta sebrala tu holčičku a obě si pro něj přišly. Tak prý ahoj, kočičí pac a že půjde zpátky, leda až bude u nás nějaká společnost. Z toho prý civilizované kočky už vyrostly, aby celý den otráveně prospaly o samotě a potom aby celou noc poslouchaly, jak jejich lidští společníci chrápou zase sami. No, a tak je kocour (nebo kočka?) na Žižkově a já jsem tady sám, böööééé. Takže mi nic nezbyvá než také přijet do Prosetína, kde budou aspoň malí člověkové (či spíše malé člověkyně), aby člověk nebyl tak sám.

Mluvil jsem v pondělí s nějakými americkými manžely, kteří jsou už asi tři měsíce v Československu (on se narodil v Čechách a umí ještě dost obstojně) a ti mě postupně několikrát dožrali, tak jsem pak pořádně na oplátku dožral je. Pořád měli kritické připomínky a vlezlé otázky, jako čím to přijde, že u nás jsou lidé tak resignovaní, a kde jsou ti budovatelé atd. Tak jsem mluvil o nás stále kritičtěji (zpočátku u toho byl Kája Trusina,

který to ne zcela chápal a udiveně po mně koukal, jenže pak odešel a nebyl u strhujícího závěru), až jsem pak při nějaké skoro mordě jen tak mimochodem řekl, že to je ostatně tak, jako v Americe. Skoro. Rozladěně a udiveně na mne pohlédli, jak prý to, v Americe že jsou lidé odhodlaní riskovat a tak. Tak jsem řekl, že ovšem i u nás jsou lidé odhodlaní riskovat, otázka je, k čemu odhodlaní a co riskovat. A když pokračovaly ještě chvíli nemastné frky z jejich strany, tak jsem vybafl s Vietnamem, tam že Američané, jak se zdá, jsou odhodlaní ke všemu a že riskují ztrátu poslední špetky dobré pověsti civilizovaného státu. Souhlasí snad s tím většina Američanů? Prý ne. A co proti tomu tedy dělají? Pokrčení rameny (to odpovídala jenom paní, mladá, hezká autochthonní Američanka, on naznačil, že má dištanc). Tak co v tom případě chce na nás Čechy? My alespoň ohrožujeme jen sebe, kdežto oni celý svět. Tak byla (vlastně oba byli) dost paf a brzo potom jsme se rozloučili. Ostatně Honza je pozná, budou tady ještě v době kurzu a chtějí mluvit s NO; to si ještě vypovíme. Jestli to nejsou moulové, tak si to pustí hlavou a pojmu ke mně tu pravou důvěru. Tohle jim asi ještě nikdo neřekl. (On mne dožral nejvíc ještě předtím vyprávěním o tom, co udělali naši lidé s jedním černochem ve „Vltavě“; řekl jsem mu, že o tom moc nevím, ale že ho ujišťuju, že to je u nás naprostá výjimka, to že není jako u nich na Jihu.)

Pokud jde o můj příjezd, je to komplikovanější, než jsem myslel. Honza mi radil, abych přijel tím výhodným sobotním vlakem. Jenže, pokud rozumím jízdnímu řádu, tenhle vlak nejede (to bylo z Prahy 12.31, ve Skalici byl – to nevím, ale v Třebové 16.31). Jenže teď si uvědomuju, že by to mohlo být také ještě do Bystřice; musím končit, jdu do práce, tam to dopíšu a také zjistím možnosti.

Po několika hodinách tedy pokračuji. Zjistil jsem mezitím, že opravdu existuje velmi výhodné spojení přes Havlíčkův Brod a Žďár do Bystřice, které netrvá ani 6 hodin (odjezd Praha-střed 13.25, v Bystřici budu po jednom přesedání v 19.23). Problém ovšem nastává potom; nejbližší autobus na Prosetín prý jede až 22.20. To se mi moc nezdá, ale na informacích mne ujišťovali, že předtím prý jediné 16.30. Ptal jsem se pro každý případ na Loucký Dvůr, ale řekli, že to nejde (měl jsem stejně podezření, že to je jenom od Skalice). Tak prostě vezměte na vědomí, že v sobotu večer v půl osmé budu v Bystřici na nádraží. Budete-li mít nějaké řešení pro další cestu, tak buď řekněte Mirkovi, aby mi to přišel říci, resp. mne delimitoval do nějakého autobusu, o němž tady nevědí. Kdyby to celé bylo špatně a měli byste jiné dispozice, tak mi pošlete telegram (když holt telefonovat nelze nebo alespoň není rozumět). Předpokládám však, že jistě nějaké řešení bude existovat, když mi Honza sobotní spojení tak doporučoval; jen jestli to je tohle. Tenhle vlak opravdu jede jenom v sobotu.

Tak už skončím; zdravím všechny Vás, Šimsovy, paní profesorku, Fučíkovy atd. a v sobotu přijedu. Štěpánce moc děkuju za krásnou básničku; je to jediná holka, která si na mne vzpomněla. — Ještě pokud jde o dovolenou, tak jsem žádal o 3 neděle, tj. od 9. do 28. 8. To bylo nezbytné, abych dostal peníze; dostanu-li je, to ještě teď nevím; dělal jsem oči na všechny strany, teď to prý záleží na pané Hyškové, která je někde u všech čertů a plní tam sáčky na zítřejší výplatu. Snad mi to

neodmítne, i když si vymysleli zlepšovák, že je třeba žádat celý týden dopředu. No, jistě máš našetřeno, v nejhorším přijedu bez peněz. Takže v sobotu mě tam máte. Já už se těším jak malej Věna; už toho tady mám všeho po krk. Zdar a sílu!

Váš

táta Láďa